

# دستورالعمل کارگروه امور بانوان شهرداری رشت

کد مدرک : W-11-IMS-01.01



شهردار رشت

## شورای راهبری برنامه ریزی و تحول اداری

تصویب کننده :	تایید کننده :	دبیرخانه شورای راهبری:	تهییه کننده:
(شهردار)	(معاون برنامه ریزی و توسعه سرمایه انسانی)	(مدیر نوسازی و تحول اداری)	(مشاور امور بانوان شهرداری رشت)
نام و نام خانوادگی :	نام و نام خانوادگی :	نام و نام خانوادگی :	نام و نام خانوادگی :
تاریخ و امضاء	تاریخ و امضاء	تاریخ و امضاء	تاریخ و امضاء

تصویب: حمیره رضایی  
تایید: حمیره رضایی  
تاریخ: ۱۴۰۳/۹/۲۹

## فهرست اصلاحیه های صادره

شماره اصلاحیه	شرح اصلاحیه	شماره صفحه اصلاح شده	تاریخ صدور	شماره اصلاحیه
	افزودن تصویبنامه شماره ۱۴۰۱/۰۵/۱۲ مورخ ۵۹۵۴۰/۸۰۷۴۶ هیات وزیران با موضوع "ایجاد پست مشاور امور زنان و خانواده در دستگاه های اجرایی" - افزودن مواردی در قسمت اهداف، اعضاي کارگروه، شيوه برگزاری جلسات و وظایف کارگروه بانوان			+ ۱

## وضعیت کنترل

منسوب	معتبر	بازنگری سالانه
		رئيس اداره تشکیلات، بهبود روش ها و ارزیابی عملکرد

نام و نام خانوادگی صدایه های: حمیره رضایی  
تاریخ و امضاء: ۱۴۰۳/۹/۲۹

لذا، مبتداً داشت که تأثیرات معمولی و تحول اداری تأثیرات دوسرانه و تأثیرات اداری را در تأثیرات معمولی تأثیرات اداری ایجاد، تغییر و ابلاغ با هماهنگی این مدیریت تصور نمیگردید.

شهرداری رشت

مشاون برنامه ریزی

مدیریت نوسازی و تحول اداری

شورای راهبردی تحول اداری

سند کنترل شد

تاریخ: ۱۴۰۳/۷/۱۱

# دستورالعمل کارگروه امور بانوان شهرداری رشت

صفحه: ۲ از ۷

کد مدرک: W-11-IMS-01.01



## مقدمه:

اصل بیست و یکم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران معطوف به حقوق زن است، مبنی بر اینکه دولت موظف است حقوق زن را در تمام جهات با رعایت موازین اسلامی تضمین نماید همچنین مطابق با منشور حقوق و مسئولیت‌های زنان در نظام جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۳/۶/۳۱ و اصلاحات بعدی، ماده واحده: «منشور حقوق و مسئولیت‌های زنان در نظام جمهوری اسلامی ایران بر اساس بندهای ۱ و ۱۸ وظایف شورای عالی انقلاب فرهنگی به عنوان یک سند مرجع در سیاستگذاری در امور فرهنگی و اجتماعی در ۳ بخش و ۵ فصل و ۱۴۸ بند در جلسه شماره ۵۴۶ مورخ ۱۳۸۳/۶/۳۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی تصویب شد و کلیه دستگاه‌های ذیربط مکلفند بر حسب وظایف دستگاهی و سازمانی جهت سیاستگذاری، اتخاذ تدبیر قانونی، تصمیمات و برنامه‌ریزی راجع به زنان، قواعد و اصول مندرج در این منشور را رعایت نمایند. این منشور مبنای معرفی و تبیین جایگاه زن در نظام جمهوری اسلامی ایران در مجامع بین‌المللی نیز قرار می‌گیرد. بنابراین با توجه به اسناد بالادستی مرتبط با ارتقا مشارکت زنان و نیز تصویب نامه شماره ۱۴۰/۱۰/۵/۱۲ مورخ ۱۳۹۵/۴/۸/۰۷۴۶ هیات وزیران با موضوع "ایجاد پست مشاور امور زنان و خانواده در دستگاه های اجرایی" با توجه به اهمیت امنیت فردی، رفع تبعیضات ناروا، ایجاد امکانات عادلانه بدون تبعیض جنسیتی، مشارکت زنان در تعیین سرنوشت خویش و تسهیل و تعمیم آموزش آنان، با توجه به حضور چشمگیر بانوان در پست‌های اجرایی، شهرداری رشت مکلف است بر حسب وظایف دستگاهی و سازمانی به سیاستگذاری، اتخاذ تدبیر قانونی، تصمیمات و برنامه‌ریزی راجع به زنان، توجه ویژه داشته باشد.

لذا به دلیل حمایت مادی و معنوی از حقوق بانوان شاغل در شهرداری رشت و افزایش مشارکت‌های تاثیرگذار در امور شهری این دستورالعمل تهییه، تدوین، تصویب و ابلاغ می‌گردد.

## ۱) هدف:

دستورالعمل کارگروه امور بانوان شهرداری رشت با اهداف زیر تدوین، تصویب و اجرایی می‌گردد:

- فراهم آوردن زمینه‌های لازم برای افزایش مشارکت بانوان در امور تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی، سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و اجرا در شهرداری رشت.
- ایجاد بسترها لازم برای تقویت و ارتقاء دانش فنی و تجارب بانوان با برنامه‌های مدون و راهبردی.
- پیگیری اجرای آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اداری و استخدامی مرتبط با بانوان در شهرداری رشت.
- پیگیری امور رفاهی مرتبط با بانوان در شهرداری رشت.
- افزایش آموزش‌های مرتبط با تربیت فرزندان و امور خانواده.

شورای راهبری برنامه ریزی و تحول اداری			
تصویب کننده: <b>(شهردار)</b>	تأیید کننده: <b>(معاون برنامه ریزی و توسعه سرمایه انسانی)</b>	دبيرخانه شورای راهبری: <b>(مدیر نوسازی و تحول اداری)</b>	تهییه کننده: <b>(مشاور امور بانوان شهرداری رشت)</b>
نام و نام خانوادگی: <b>شهردار رشت</b>	نام و نام خانوادگی: <b>معاون برنامه ریزی و توسعه سرمایه انسانی</b>	نام و نام خانوادگی: <b>دبير خانه شورای راهبری</b>	نام و نام خانوادگی: <b>مشاور امور بانوان شهرداری رشت</b>
تاریخ و امضاء: <b>۱۴۰۳/۹/۱۴</b>	تاریخ و امضاء: <b>۱۴۰۳/۹/۱۴</b>	تاریخ و امضاء: <b>۱۴۰۳/۹/۱۴</b>	تاریخ و امضاء: <b>۱۴۰۳/۹/۱۴</b>
کلیه مستندات تحت گذیری مدیریت نویاری و تحول اداری شفافیت از رسانیده شدند، این صورتی است هرگونه ایجاد، تغییر و ابلاغ با همه‌شناختی این مدارک بجزء مجموعه اسناد شورای راهبری تحول اداری			
«سند گشتنی شده»			
تاریخ: ۱۴۰۳/۹/۱۴			

# دستورالعمل کارگروه امور بانوان شهرداری رشت

صفحه: ۳ از ۷

کد مدرک : W-11-IMS-01.01



- تشکیل کارگروه‌های تخصصی بانوان بنا به ضرورت و نیاز.
- تدوین برنامه‌های لازم برای مشارکت با نهادهای مردم نهاد.
- تصمیم‌گیری در خصوص تکریم بانوان شاغل در شهرداری رشت.
- پیگیری آسیب شناسی مسائل حوزه زنان و خانواده
- پیگیری ارائه تسهیلات سازمانی برای تشویق و ترغیب به ازدواج و فرزندآوری از حوزه‌های مرتبط

## (۲) دامنه کاربرد :

دامنه کاربرد این دستورالعمل شامل شهرداری رشت، مناطق و سازمان‌های تابعه می‌باشد.

## (۳) مسئولیت‌ها :

۱- مسئولیت اجرا : مسئولیت کلی اجرای این دستورالعمل به عهده مشاور امور بانوان شهرداری رشت است و سایر اعضای کارگروه مسئولیت اجرای امور در هریک از حوزه‌های مرتبط را بر عهده خواهند داشت.

۲- مسئولیت نظارت بر حسن اجرا : مسئولیت نظارت بر حسن اجرای این دستورالعمل به عهده شهردار می‌باشد.

۳- مسئولیت تغییر و به روز آوری : مسئولیت تغییر و به روز آوری با پیشنهاد مشاور امور بانوان شهرداری و تائید شهردار می‌باشد.

## (۴) تعاریف و اصطلاحات :

مشاور امور بانوان در شهرداری رشت: مشاور شهردار در امور بانوان شهرداری می‌باشد که با ابلاغ کتبی شهردار انتخاب می‌شود.  
کارگروه‌های تخصصی موضوعی: کارگروه‌های تخصصی موضوعی که در موضوعات با شکست تخصصی بیشتر نسبت به کارگروه امور بانوان تشکیل و فعال می‌گردند. نظری؛ مادر، کودک و جوانی جمعیت، سلامت و رفاه اجتماعی، حقوقی و آموزش شهریوندی و ...

شورای راهبری برنامه ریزی و تحول اداری			
تصویب کننده: <b>(شهردار)</b> 	تأثیید کننده: <b>(معاون برنامه ریزی و توسعه سرمایه انسانی)</b> 	دبیرخانه شورای راهبری: <b>(مدیر نوسازی و تحول اداری)</b> 	توفیه کننده: <b>(مشاور امور بانوان شهرداری رشت)</b> 
نام و نام خانوادگی: <b>مختاری و احمدی رشت</b> 	نام و نام خانوادگی: <b>حسیر علی</b> 	نام و نام خانوادگی: <b>علی‌الله بستانی</b> 	نام و نام خانوادگی: <b>۱۴۰۱۲۹</b>
تاریخ و امضاء <b>کلیمیت تأثیید کننده کلیمیت معاون شهرداری و نویسنده لذت ضروری است هرگونه ایجاد، تغییر و ابلاغ با همه‌فکری، تدبیرمندانه و مسخر و قبول آنرا دارد.</b>			
<b>شورای راهبردی تحول اداری</b> <b>سند کنترل شد</b> <b>تاریخ: ۱۴۰۱/۰۷/۴۱</b>			

# دستورالعمل کارگروه امور بانوان شهرداری رشت

صفحه: ۴ از ۷

کد مدرک : W-11-IMS-01.01



## (۵) روش اجرا :

به منظور سیاست‌گذاری، هدایت و تصمیم‌گیری در خصوص اقدامات مرتبط با بانوان و فراهم آوردن زمینه‌های لازم برای افزایش مشارکت بانوان در امور تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی، سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و اجرا در شهرداری رشت، کارگروه امور بانوان شهرداری رشت با عضویت اعضا به شرح زیر تشکیل می‌گردد:

۱. شهردار رشت (به عنوان رئیس کارگروه که این مسئولیت توسط شهردار قابل تفویض به مشاور امور بانوان شهرداری می‌باشد).
۲. مشاور شهردار در امور بانوان (قائم مقام و دبیر کارگروه).
۳. نمایندگان مدیریت‌های حوزه‌های ذیل شهردار بنابر ضرورت و پیشنهاد مشاور شهردار در امور بانوان
۴. نماینده امور بانوان در حوزه معاونت‌های شهرداری رشت (عضو کارگروه).
۵. نماینده امور بانوان در حوزه سازمان‌های شهرداری رشت (عضو کارگروه).
۶. نماینده امور بانوان در هر یک از مناطق پنجگانه شهرداری (۵ نفر) (عضو کارگروه).
۷. دو نفر از بانوان سرشناش و دارای صلاحیت شاغل در شهرداری رشت. (۲ نفر) (عضو کارگروه).

تبصره: اعضا بندهای ۳ الی ۷ ماده فوق به پیشنهاد مشاور امور بانوان و تأیید شهردار رشت با ابلاغ کتبی به عضویت کارگروه امور بانوان منصوب می‌شوند.

## ۱-۵-شیوه برگزاری جلسات

جلسات عادی کارگروه حداقل هر دو ماه یک بار تشکیل خواهد شد

جلسات کارگروه‌های تخصصی موضوعی حداقل هر ماه یک بار تشکیل خواهد شد.

جلسات فوق العاده بنا به ضرورت و درخواست یکی از اعضاء و موافقت شهردار یا مشاور امور بانوان برگزار می‌گردد.

در صورت عدم حضور شهردار جلسه با حضور حداقل ۵ نفر اعضاء، مشروط به حضور مشاور امور بانوان رسمیت می‌یابد و تصمیمات با رای اکثریت قبل اجرا خواهد بود.

غیبت دو جلسه متوالی اعضا کارگروه در جلسات به منزله انصراف از عضویت در کارگروه می‌باشد و عضو جدید با پیشنهاد مشاور بانوان و تائید شهردار رشت معرفی می‌گردد.

شورای راهبری برنامه‌ریزی و تحول اداری			تپیه کننده:
تصویب کننده:	تایید کننده:	دبيرخانه شورای راهبری:	(مشاور امور بانوان شهرداری رشت)
(شهردار) مشاور بانوان شهرداری رشت	(معاون برنامه‌ریزی و توسعه سرمایه انسانی) نماینده خانوارگی	دبيرخانه شورای راهبری (مدیر نوسازی و تحول اداری) نام و نام خانوارگی:	نام و نام خانوارگی: لیلیب بیانعلی
دیریکتوری برنامه‌ریزی و امور اداری	تاریخ و امضاء	تمام و تمام	تاریخ و امضاء:
سند کنترل شد		حصیره هاشمی	۱۴۰۳۱۴۹
تاریخ: ۱۱/۰۷/۱۴۰۳			کلیه نامه‌های این نامه که تا کنون در این شورای راهبری تأثیرگذاری نداشته باشند با این نامه معتبر شوند

# دستورالعمل کارگروه امور بانوان شهرداری رشت

صفحه: ۵ از ۷

کد مدرک : W-11-IMS-01.01



تبصره ۱: در صورت ضرورت کارگروه می تواند از افراد دیگر به تناسب موضوع به عنوان مدعوین و بدون حق رأی دعوت به عمل آورد.

تبصره ۲: تعداد اعضای کارگروه فرد بوده و تصمیمات با اکثریت آرا مصوب می گردد. کلیه اعضای کارگروه دارای رأی با تأثیر برابر می باشند.

تبصره ۳: کارگروه امور بانوان شهرداری رشت با تصویب این دستورالعمل از سوی شهردار شهر رشت واجهت قانونی یافته و اعضای آن با حکم شهردار عضو کارگروه می گردند.

## ۴-۲- وظایف کارگروه امور بانوان شهرداری رشت

۱. تعیین تعداد کارگروه های تخصصی موضوعی و عناوین موضوعی آنها.
۲. بررسی و تصویب شیوه نامه ها، فرم ها، روش های اجرایی و سایر مستندات مورد نیاز جهت اجرای دستورالعمل و رفع ابهام های مطروحه.
۳. نظرارت عالی بر نحوه اجرای این دستورالعمل.
۴. تعیین شیوه های حمایت و تشویق از کارکنان فعال زن در امر پژوهش و پژوهشگران فعال در حوزه شهر رشت.
۵. انتخاب کارمندان نمونه زن.
۶. برگزاری مراسم مرتبط با امور بانوان.
۷. پیگیری امور رفاهی مادران در خصوص فرزندان.
۸. برگزاری کلاس های آموزشی بانوان در حوزه های مختلف.
۹. پیگیری و تصمیم گیری در خصوص حفاظت از محیط زیست، توسعه ورزش و سلامت بانوان.
۱۰. پیگیری تسهیلات رفاهی برای بانوان.
۱۱. پیگیری های لازم جهت سازماندهی و ساماندهی امور فرهنگی و اجتماعی زنان و خانواده در راستای سیاست های کلی نظام جمهوری اسلامی
۱۲. بررسی و شناسایی موانع و مشکلات اجرای قوانین و مقررات مربوط به زنان و خانواده به منظور یافتن راه حل های مناسب برای رفع تنگی های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی زنان و تحکیم خانواده.
۱۳. مدیریت تعامل با واحدهای استانی، دستگاه های اجرایی، سازمان ها و نهادهای ذیرپوش در امور بانوان به منظور تبادل نظر، آگاهی از طرح ها و برنامه های سایر دستگاه ها و هماهنگی بیشتر جهت پیشبرد امور زنان و خانواده
۱۴. تلاش در جهت تامین اعتبارات مورد نیاز برای اجرای طرح ها و برنامه های مربوط به امور خانواده و زنان در شهر رشت با همکاری واحدهای متولی در شهرداری رشت، شورای اسلامی شهر رشت و دستگاه های ذیرپوش با تأکید بر اهمیت پیگیری مصوبات در شورای برنامه ریزی و توسعه استان.
۱۵. پیگیری های لازم جهت فراهم آوردن موجبات اجرای وظایف وزارت کشور در ارتباط با مسائل خانواده و بانوان سراسر کشور از طریق واحدهای مسئول در شهرداری و شورای اسلامی شهر، فرمانداری و مدیر کل بانوان استاندار گیلان و سایر واحدهای استانی دستگاه های ذیرپوش.

### شورای راهبری برنامه ریزی و تحول اداری

تبصره کننده:

(مشاور امور بانوان شهرداری رشت)

نام و نام خانوادگی:

علی‌الله بنی‌الله

تاریخ و امضاء:

۱۴۰۳۱۹، ۲۹

تصویب کننده:

(معاون برنامه ریزی و توسعه سرمایه انسانی)

تایید کننده:

(دبير خانه شورای راهبری)

(مدیر نوسازی و تحول اداری)

نام و نام خانوادگی:

# دستورالعمل کارگروه امور بانوان شهرداری رشت

کد مدرک : W-11-IMS-01.01



۱۶. شناسایی مسائل و مشکلات اجرای برنامه های اجتماعی و رفاهی خانواده ها و بانوان و پیگیری از طریق مسئولین ذیربسط تا رفع مشکلات.

## ۵-۳-وظایف مشاور شهردار در امور بانوان:

مشاور شهردار در امور بانوان شهرداری رشت در مجموعه شهرداری وظایف زیر را به عهده دارد:

۱. دبیری جلسات کارگروه امور بانوان.
۲. پیگیری و نظارت بر اجرای دستورالعملها، مصوبات و این دستورالعمل.
۳. اطمینان از پوشش و لحاظ متوازن نیازمندیها و خواسته های تمامی بانوان شاغل در شهرداری.
۴. اطمینان از تامین بودجه و منابع مورد نیاز جهت عملیاتی نمودن این دستورالعمل.

## ۶) فلوچارت : ندارد.

## ۷) جدول شاخص ها :

ردیف	نام شاخص	واحد اندازه گیری	فرمول محاسبه	حد پذیرش	دوره اندازه گیری	مسئول پایش و اندازه گیری
۱	درصد تحقق مصوبات کارگروه امور بانوان شهرداری رشت	درصد	$\frac{\text{تعداد مصوبات اجرا شده}}{\text{تعداد کل مصوبات}} \times 100$	۹۵٪	سه ماهه	مشاور امور بانوان شهرداری رشت

## ۸) مستندات مربوطه :

تصویب کننده: (شهردار)	تایید کننده: (معاون برنامه ریزی و توسعه سرمایه انسانی)	نام و نام خانوادگی: تاریخ و امضاء	تاریخ و امضاء
مشاور امور بانوان شهرداری رشت	دبير خانه شورای راهبری: (مدیر نوسازی و تحول اداری)	حسین چاهدی	حسین سیاوشی
مشاور امور بانوان شهرداری رشت	مشاور امور بانوان شهرداری رشت	۱۴۰۳۱۹۱۲۹	۱۴۰۳۱۹۱۲۹

کلیه مستندات تحت گفته عبارت دیرینه توسعه ایجادی و تحول اداری شهرداری رشت عرضه شده لذا ضروری است هرگونه ایجاد، تغییر و ابلاغ با هدف هنگام آن مدرک را معمول اداری کنند.

تاریخ: ۱۱/۰۷/۱۴۰۳

تایید کننده:  
(مشاور امور بانوان شهرداری رشت)

تاریخ و امضاء

# دستورالعمل کارگروه امور بانوان شهرداری رشت

کد مدرک : W-11-IMS-01.01



ردیف	عنوان سابقه	کد سابقه	رسانه نگهداری	مسئول نگهداری	سطح دسترسی	مدت نگهداری
۱	منشور حقوق و مسئولیت های زنان در نظام جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۳/۶/۳۱	ندارد	الکترونیکی / کاغذی	مدیریت نوسازی و تحول اداری	مطابق فرم توزیع مستندات	۱۰ سال
۲	تصویب‌نامه شماره ۱۴۰۱۰۵/۱۲ مورخ ۱۴۰۱۰۵/۱۲ هیات وزیران با موضوع "ایجاد پست مشاور امور زنان و خانواده در دستگاه های اجرایی"	ندارد				

## شورای راهبری برنامه ریزی و تحول اداری

تهیه کننده:

(مشاور امور بانوان شهرداری رشت)

نام و نام خانوادگی:

حسین پس‌علی

تاریخ و امضاء:

۱۴۰۳۱۹۲۹

کلیه مستندات تعیین کننده عبارت از: تأیید کننده: (معاون برنامه ریزی و توسعه سرمایه انسانی) دبیرخانه شورای راهبری: (مدیر نوسازی و تحول اداری) نام و نام خانوادگی: تاریخ و امضاء:

تائید کننده: (معاون برنامه ریزی و توسعه سرمایه انسانی)

تأیید کننده: (دبیرخانه شورای راهبری)

تأیید کننده: (مشاور امور بانوان شهرداری رشت)

تأیید کننده: (حسین پس‌علی)

تأیید کننده: (تاریخ ۱۱ مهر ۱۴۰۳)

مسئولیتهای محوله.

معاون اول رئیس جمهور. محمد مخبر

د. آموزش و اطلاع رسانی مستمر به منظور ارتقای سطح آگاهی و دانش کارکنان دستگاه مربوط نسبت به حوزه زن و خانواده.

ذ. عملیاتی نمودن برنامههای مدون ابلاغی از سوی معاونت و ستاد با همکاری سایر معاونتها و ادارات کل دستگاه مربوط در چهارچوب اعتبارات مصوب؛

تیصره. شرح وظایف درون دستگاهی مشاوران امور زنان و خانواده توسط بالاترین مقام دستگاه مربوط ابلاغ میشود.

۳. حضور و اخذ نظر مشورتی مشاوران امور زنان و خانواده در تصمیم گیری های کلان، شوراهای اصلی و کارگروه (کمیته) های داخلی در چهارچوب قوانین و مقررات دستگاه های اجرایی الزامی است.

۴. مشاوران امور زنان و خانواده، مصوبات دستگاه متبوع خود را از حیث عدم مغایرت با سیاست های کلی و قوانین حوزه خانواده و جمعیت تحت رصد و نظارت مستمر قرار می دهند.

۵. مسئولیت حسن اجرای این تصویبینامه در دستگاه اجرایی بر عده بالاترین مقام دستگاه ذی ربط و مسئولیت نظارت بر اجرای کامل آن بر عده معاونت می باشد. کلیه دستگاه های اجرایی مکلفند در مقاطع زمانی سه ماهه، گزارش اقدامات خود در اجرای این تصویب نامه را به معاونت ارایه نمایند.

۶. معاونت براساس شرح وظایف کلی ابلاغی موضوع بند (۳) این تصویبینامه و با استناد به گزارشها ارسالی دستگاههای اجرایی، طبق بند (۵) این تصویبینامه، عملکرد سالیانه مشاوران امور زنان و خانواده دستگاههای اجرایی را ارزیابی و نتیجه را به عالیترین مقام دستگاه اجرایی ذی ربط اعلام می کند.



۱۴۰۱/۰/۱۵

شماره ۸۰۷۵۶/ت.۵۹۰۳۰

## تصویب نامه در خصوص ایجاد پست مشاور امور زنان و خانواده در دستگاه‌های اجرایی

معاونت ریس‌جمهور در امور زنان و خانواده سازمان برنامه و بودجه کشور

سازمان اداری و استخدامی کشور

هیأت وزیران در جلسه ۱۴۰۱/۰/۹ به پیشنهاد شماره ۶۸۸۳۰ مورخ ۱۴۰۱/۷/۲۸ معاونت ریس‌جمهور در امور زنان و خانواده و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و در اجرای ماده (۳) آییننامه تشکیل ستاد ملی زن و خانواده موضوع مصوبه شماره ۱۳۹۰/۶/۲۱ مورخ ۹۰/۷/۰۶ دش مورخ ۱۳۹۰/۶/۲۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی تصویب کرد:

ا. دستگاه‌های اجرایی مکلفند به پیشنهاد معاونت ریس‌جمهور در امور زنان و خانواده که در این تصویب نامه به اختصار "معاونت" نامیده می‌شود، بکی از پست‌های سازمانی مشاور هم‌ریف مدیران کل با معاونین خود را مشروط به وجود این پست و عدم ایجاد ساختار حذیف مگر با تأیید سازمان اداری و استخدامی کشور و در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط، به مشاور امور زنان و خانواده تعییر نتوان داده و طرح بازآرایی امور زنان و خانواده سازمان خود را براساس شرح وظایف اختصاصی مشاوران، ندوین و ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این تصویب نامه، به دیرخانه ستاد ملی زن و خانواده که در این تصویب نامه به اختصار "ستاد" نامیده می‌شود، اعلام نمایند.

ج. وظایف و مسئولیت‌های کلی مشاوران امور زنان و خانواده با هدف تسهیل اجرای سیاست‌ها، طرح‌ها و برنامه‌های مرتبه با زن و خانواده در دستگاه‌های اجرایی و هم افزایی با معاونت و ستاد، مشتمل بر موارد زیر می‌باشد:

الف. استفاده جامع و کارآمد از تمام طرق‌های موجود به منظور شناخت و تبیین ابعاد، علل، سوابق و نتایج مسائل و موضوعات عرصه زن و خانواده.

ب. تحلیل و بررسی مسائل و موضوعات حوزه مشورتی در راستای اعلام نظر تخصصی کارآمد و ارایه گزینه‌های متنوع برای تصمیم‌گیری و اقدام دستگاه مربوط

ب. ارایه نظرات پیشنهادی و اصلاحی در زمینه قوانین، مقررات، رویه‌ها، روش‌ها و برنامه‌های حوزه زنان و خانواده متنوع

ب. ارایه نظرات پیشنهادی و اصلاحی در زمینه قوانین، مقررات، رویه‌ها، روش‌ها و برنامه‌های حوزه زنان و خانواده دستگاه مربوط، جهت بهبود عملکرد و توجه به مسائل و ضرورت‌های فرآیندهای تصمیم‌سازی و اقدام دستگاهی.

ت. امکان سنجی طرح‌ها، برنامه‌ها و تصمیمات مدیریتی حوزه ذی ربط حسب مورد و ارایه راهکارهای مناسب برای چگونگی اجرای آنها

ث. بررسی و شناسایی روش‌ها و فن آوری‌های نوین در عرصه تخصصی مربوط و ارائه سازوکارهای مناسب برای بهره برداری هدفمند از آنها.

ج. رصد و پایش مستمر سیاست‌ها، طرح‌ها، قوانین، مقررات و برنامه‌های حوزه زن و خانواده در دستگاه اجرایی مربوط، به منظور بررسی نقاط قوت و شناسایی چالش‌ها و موانع اجرایی دستگاه و ارایه راهکارهای تخصصی کارآمد

ج. حضور مؤثر و ارایه نظرات پیشنهادی و مشورتی در فرآیندهای تصمیم‌گیری های کلان دستگاه مرتبه با حوزه زنان، خانواده و جمعیت.

ح. تهیه گزارش‌های ادواری سه ماهه موضوع بند (۵) این تصویب نامه، گزارش‌های موردی و دیگر سوابق و مستندات مورد نیاز.

خ. هماهنگی و همکاری کارآمد و مستمر با معاونت و ستاد و فراهم آوردن زمینه‌های لازم برای ایفا وظایف و

# منشور حقوق و مسؤولیت های زنان در نظام جمهوری اسلامی ایران

منشور حقوق و  
مسئولیت های زنان در نظام جمهوری اسلامی ایران

مصوب پانصد و چهل و ششمین جلسه مورخ 31/06/1383 شورای عالی انقلاب فرهنگی

:شرح

شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسه 546 مورخ 31/6/83 به پیشنهاد شورای فرهنگی و اجتماعی زنان (نامه شماره 1259/ش ز مورخ 12/5/83) منشور حقوق و مسؤولیت های زنان :در نظام جمهوری اسلامی ایران را به این شرح تصویب کرد

مقدمه:

منشور حقوق و مسؤولیت های زنان در نظام جمهوری اسلامی ایران با الهام از شریعت جامع اسلام و نظام حقوقی آن و با تکیه بر شناخت و ایمان به خداوند متعال و با هدف تبیین نظام ممند حقوق و مسؤولیت های زنان در عرصه های حقوق فردی، اجتماعی و خانوادگی تدوین گردیده است. این منشور اهتمام بر تبیین حقوق و تکالیف زنان در اسلام داشته و مبتنی بر قانون اساسی، اندیشه های والای بینانگذار جمهوری اسلامی ایران و رهبر معظم انقلاب و با بهره گیری از سند چشم‌انداز 20 ساله و سیاست های کلی نظام و با لحاظ قوانین موجود و خلاها و کاستی های آن و به منظور تحقق عدالت و انصاف در جامعه زنان مسلمان می باشد. این منشور با دیدی جامع و فراگیر تنظیم گردیده لذا مشتمل بر حقوق و تکالیف امضایی، تأسیسی و حقوق حمایتی و نیز حقوق مشترک بین همه انسانها است

ماده واحد

منشور حقوق و مسؤولیت های زنان در نظام جمهوری ایران بر اساس بند های 1 و 18 وظایف شورای عالی انقلاب فرهنگی به عنوان یک سند مرجع در سیاستگذاری در امور فرهنگی و اجتماعی در 3 بخش و 5 فصل و 148 بند در جلسه شماره 546 مورخ 31/6/83 شورای عالی انقلاب فرهنگی تصویب شد و کلیه دستگاه های ذی ربط مکلفند بر حسب وظایف دستگاهی و سازمانی جهت سیاستگذاری، اتخاذ تدبیر قانونی، تصمیمات و برنامه ریزی راجع به زنان، قواعد و اصول مندرج در این منشور را رعایت نمایند. این منشور مبنای معرفی و تبیین جایگاه زن در نظام جمهوری اسلامی ایران در مجتمع بین المللی نیز قرار می گیرد.

تبصره: شورای فرهنگی و اجتماعی زنان مکلف است هر دو سال یکبار پس از تصویب این منشور، نسبت به ارزیابی وضعیت زنان ایران اقدام نموده و گزارش ارزیابی درخصوص پیشرفت های موجود در راستای تحقق آن و همچنین موارد نقض حقوق زنان را به شورای عالی انقلاب فرهنگی منعکس نماید

منشور حقوق و مسؤولیت های زنان در نظام جمهوری اسلامی ایران  
نکاتی چند درخصوص منشور

- در این منشور حق به معنای توانایی، امتیاز و مصنوبیت است و مسئولیت به معنای 1 تکالیفی است که زن نسبت به دیگران بر عهده دارد

- در مواردی که تکالیفی متوجه افراد جامعه بوده و زنان از ثمره انجام آن تکالیف 2 برخوردار می شوند، آن تکلیف به صورت حق زنان ذکر شده و از بیان مستقیم مسئولیت های دیگران نسبت به زنان خودداری شده است

- از آنجا که در قوانین اسلامی، افراد نسبت به خدا، خود، جامعه و هستی مسئول 3 می باشند سعی شده تا مسئولیت زنان نیز نسبت به موارد مذکور ذکر گردد. پرواضح است که در صورت فقدان شرایط عام تکلیف (عقل، بلوغ، اراده، ...)، زنان نیز قادر مسئولیت خواهند بود. در ضمن، با بکار بردن کلمه حق یا مسئولیت، نوع ارتباط زنان با مسئله مورد نظر مشخص شده است

- سعی شده است کلیه حقوق و مسؤولیت های زنان اعم از مشترک بین زنان و مردان و یا 4: ویژه زنان ذکر شود و دلایل این امر به قرار ذیل است  
الف) از آنجا که در مجتمع بین المللی بحث و جدال فراوان در زمینه حقوق انسانی زنان

وجود دارد و آنان در صدد اثبات حقوق انسانی منطبق با دیدگاه غربی برای زنان می‌باشند و از طرفی کشورهای مختلف بر اساس فرهنگ‌های متفاوت خود نظرات و عملکرد متفاوتی در زمینه حقوق انسانی زنان دارند، لازم بود تا در منشور که نمایانگر دیدگاه نظام جمهوری اسلامی ایران می‌باشد حقوق انسانی زنان، حقوق مشترک بین زن و مرد و نیز حقوق ویژه زنان در موضوعات مختلف ذکر شود تا مشخص گردد که نظام جمهوری اسلامی ایران اساساً چه حقوق و مسؤولیت‌هایی را برای زنان قائل است.

(ب) در اندیشه اسلامی، زنان و مردان در حقوق انسانی خویش عموماً مشترک می‌باشند ولی از آنجا که در مراحل اقدام و اجرا ممکن است تبعیض‌هایی صورت گیرد، جهت تأکید، این دسته از حقوق نیز با عنوان حقوق زنان ذکر شده است.

- (ج) از آنجا که این منشور فقط در صدد بیان حقوق زنان می‌باشد، حقوق سایر اقشار اجتماعی در آن ذکر نشده است هر چند در مرحله اجرا با توجه به سایر قوانین و سیاست‌ها، به حقوق سایر اقشار اجتماعی نیز توجه لازم خواهد شد.
- این منشور در صدد بیان نحوه اجرای حقوق نیست بنابراین لازم است با توجه به ۵ ساختار قوانین در جای خود ضمانت اجرا برای آن در نظر گرفته شود.
- از آنجا که منشور فقط در صدد بیان قوانین نبوده بلکه توجه به فرهنگ‌سازی نیز ۶ داشته است لذا برخی موارد اخلاقی لازم الاجرا نیز در زمرة حقوق و مسؤولیت‌های زنان ذکر شده است.
- در منشور سعی شده تا حد امکان، حقوق و مسؤولیت‌های کلی و اساسی ذکر گردد و از ۷ بیان مصاديق صرف نظر شود. ولی از آنجا که طرح پاره‌ای از مصاديق حقوقی یا مسؤولیت‌ها در منازعات بین‌المللی و یا فرهنگ داخلی نیاز به تأکید و شفافسازی داشته است به صورت مشخص بیان شده است.
- در ساختار منشور، حقوق و مسؤولیت‌های زنان با استقراء به صورت ذیل تقسیم شده ۸ است:

حقوق فردی، حقوق خانوادگی، حقوق اجتماعی (که حقوق اجتماعی بر حسب موضوع به حق سلامت، حقوق فرهنگی، حقوق اقتصادی، حقوق سیاسی و حقوق قضایی دسته‌بندی شده).

- (است).
- منشور در صدد ارائه دیدگاه‌های نظام جمهوری اسلامی ایران (منطبق با فقه شیعه و ۹ نظام حکومتی جمهوری اسلامی ایران) در زمینه مسائل زنان می‌باشد و می‌تواند محور گفتگو با دیگر کشورهای اسلامی درخصوص مسائل زنان قرار گیرد و قدمی موثر در مسیر تهییه و تدوین سندي دیگر با همکاری و اتفاق نظر کشورهای مختلف اسلامی در سطح بین‌الملل بحساب آید.
- هر چند موازین شرع بر اطلاق و عموم همه بندهای منشور حاکم است ولی در مواردی ۱۰ که در ارتباط با حق یا مسؤولیتی به دلایلی، تأکید به رعایت موازین شرع لازم بود، این عبارت مجددًا ذکر شده است.
- از آنجا که منشور فقط در صدد بیان حقوق و مسؤولیت‌های زنان بوده، از ذکر نام فرد ۱۱ یا نهادی که مسئول اجرای این حقوق است خودداری نموده، پر واضح است که این سند مبنای سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و قانونگذاری در امور زنان در کلیه دستگاه‌ها خواهد بود.

اصول و مبانی

منشور حقوق و مسؤولیت‌های زنان در نظام جمهوری اسلامی ایران با الهام از شریعت جامع و معتقد اسلام بمنظور ایجاد زمینه رشد هماهنگ و متوازن ابعاد مادی و معنوی در زندگی فردی و اجتماعی و با عنایت به آزادی مسئولانه زنان و کرامت انسانی آنها، با توجه به تناسب بین حقوق و مسؤولیت‌ها، شکل گرفته است.

این منشور با تکیه بر شناخت و ایمان به خداوند متعال به عنوان مبدأ هستی و خالق موجودات و اختصاص تشريع به او و لزوم تسلیم در برابر امر او با بهره گیری از قرآن و سنت اهل بیت (ع) و عقل با اذعان به نقش بنیادی آنها در استنباط و بیان قوانین و احکام الهی و با توجه به مقتضیات زمان و مکان، با پرهیز از آمیزه‌های فکری مغایر با اسلام[[1]] و به دور از تحجر فکری و خرافات و خودباختگی فرهنگی در مقابل بیگانه تدوین گردیده است و بیانگر جایگاه زن بر اساس اصول و ضوابط اسلامی است که این اصول انعکاس خواست قلبی امت اسلامی ایران می‌باشد.

مبناً اساسی منشور بر این اعتقاد بنیادین استوار است که در اسلام، زن و مرد در فطرت و سرشنست<sup>[2]</sup>، هدف خلقت<sup>[3]</sup>، برخورداری از استعدادها و امکانات<sup>[4]</sup>، امکان کسب ارزش‌ها<sup>[5]</sup>، پیشنازی در ارزش‌ها<sup>[6]</sup> و پاداش و جزای اعمال فارغ از جنسیت در برابر خداوند یکسان می‌باشند و فقط به واسطه رشد همه‌جانبه انسانی در<sup>[7]</sup> سایه دانش و علم<sup>[8]</sup>، تقوای الهی<sup>[9]</sup> و ایجاد جامعه‌ایی شایسته<sup>[10]</sup> بر یکدیگر مزیّت دارند.

از سوی دیگر زن و مرد از نظر ویژگی‌های جسمی و روانی دارای تفاوت‌هایی می‌باشند که این تفاوت‌های مبتنی بر حکمت الهی و به عنوان راز تداوم حیات بشر، کلیت منسجمی را تشکیل می‌دهد تا در نهایت، رابطه متقابل ناشی از تناسب فکری و عاطفی میان آن دو حیات معقول و والای انسانی امکان و تداوم یابد. لذا این تفاوت‌های طبیعی منشأ تفاوت‌های حقوقی می‌شود که مبتنی بر عدالت خداوند متعال است، لذا منجر به کم شدن ارزش زن یا تبعیض ظالمانه بین زن و مرد<sup>[11]</sup> نمی‌گردد به جهت اشتراک زن و مرد در حقیقت انسانی، در بیشتر موارد زن و مرد در نظام حقوقی اسلام از حقوق و مسؤولیت‌های یکسان برخوردار می‌باشند. تفاوت در حقوق و مسؤولیت‌ها امری است که نشان‌دهنده برتری جنسی بر جنس دیگر نمی‌باشد و عمدهاً مولود عناوبین حقوقی خاصی است که هر یک از زن و مرد به تناسب نقش‌های ویژه و بدل ناپذیر در خانواده پیدا می‌کند این تفاوت از آن جهت است که امکان وجود سلامت مادی و معنوی خانواده به عنوان اصلی‌ترین نهاد جامعه که جایگاه حقیقی پیدایش و پرورش انسان است تأمین گردد.

#### بخش اول: حقوق و مسؤولیت‌های فردی زنان

- حق برخورداری از حیات شایسته و تمامیت جسمانی و مسؤولیت محافظت از آن در مقابل ۱ هر گونه بیماری، حادثه و یا تعدی
- حق برخورداری از تکریم و مسؤولیت رعایت آن برای دیگران ۲
- حق آزادی اندیشه و مصونیت از تعریض و عدم امنیت در داشتن اعتقاد ۳
- حق و مسؤولیت فرد در برخورداری از ایمان، تقاوی و حفظ آن و تکامل معنوی در عرصه ۴ باورها و رفتارها
- مصونیت جان، مال و حیثیت زنان و زندگی خصوصی آنان از تعرض غیرقانونی ۵
- حق برخورداری از عدالت اجتماعی در اجرای قانون بدون لحاظ جنسیت ۶
- حق داشتن نام، حفظ یا تغییر آن، همچنین نسب و حفظ آن ۷
- حق تابعیت کشور ایران برای هر زن ایرانی و سلب تابعیت به درخواست خود او ۸
- آزادی زنان پیرو مذاهب اسلامی و اقلیت‌های دینی رسمی در انجام مراسم و تعلیمات ۹ دینی و احوال شخصی بر طبق آیین خود در محدوده قانون
- آزادی زنان ایرانی در استفاده از پوشش و گویش‌های بومی و اجرای آداب و سنتهای ۱۰ محلی در صورت عدم مغایرت با اخلاق حسنی
- مصونیت زنان از ضررهای مادی و معنوی با توجیه اعمال حق دیگران ۱۱
- حق و مسؤولیت حفظ ویژگی‌های خلقتی متفاوت زنان با مردان ۱۲
- حق بهره‌مندی از محیط زیست سالم و مسؤولیت محافظت از آن ۱۳

#### بخش دوم: حقوق و مسؤولیت‌های خانوادگی زنان

##### فصل اول: حقوق و مسؤولیت‌های دختران در خانواده

- حق برخورداری دختران از سرپرستی شایسته توسط والدین ۱۴
- حق برخورداری دختران از نفقة شامل: مسکن، پوشش، تغذیه سالم و کافی و تسهیلات ۱۵ بهداشتی جهت تأمین سلامت جسمانی و روانی آنان
- حق تعلیم و تربیت دختران و ایجاد زمینه شکوفایی استعدادها و خلاقیت‌های آنان ۱۶
- حق تأمین نیازهای عاطفی و روانی دختران و برخورداری از رفتار ملاطفت آمیز ۱۷ والدین و مصونیت آنان از خشونت‌های خانوادگی
- حق برخورداری از امکانات خانواده، بدون تبعیض میان دختر و پسر ۱۸
- حق دختران بی‌سرپرست و بدسرپرست در سرپرستی توسط بستگان یا داوطلبان تکفل با ۱۹ رعایت مصلحت آنان و برخورداری از حمایت و نظارت حکومت

- مسئولیت احترام به والدین و اطاعت از دستورات مشروع آنها و رفتار نیکو نسبت به 20  
سایر اعضای خانواده

فصل دوم: حقوق و مسئولیت‌های زنان در تشکیل و تداوم خانواده

- حق و مسئولیت زنان در تحکیم بنیان خانواده و برخورداری از امکانات و حمایت‌های 21  
قانونی لازم بمنظور پیشگیری از بروز اختلافات و کاهش طلاق

- حق بهره‌مندی از امکانات فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی جهت تسهیل امر ازدواج در 22  
زمان مناسب و مسئولیت خویشتنداری تا آستانه ازدواج

- حق آگاهی از حقوق و تکاليف زوجین و آیین همسرداری و برخورداری از امکانات 23  
لازم در این زمینه

- حق آشنایی با معیارهای مناسب همسرگزینی و شناخت و انتخاب همسر 24

- حق و مسئولیت آگاهی و رعایت ضوابط دینی و قانونی در ازدواج از جمله یکسانی 25  
زوجین در باور به مبانی اعتقادی و دینی

- حق تعیین شروط مورد نظر، ضمن عقد نکاح در چارچوب ضوابط شرعی و تضمین اجرای این 26  
شرط

- حق ثبت ازدواج، طلاق و رجوع در مراجع رسمی و قانونی 27

- حق برخورداری زن از حقوق مالی در ایام زوجیت 28

- حق و مسئولیت تأمین، تخصیص، طهارت و سلامت در ارتباط جنسی با همسر قانونی و حق 29  
اعتراض قانونی در صورت نقض آنها

- حق و مسئولیت سکونت مشترک و حسن معاشرت و تأمین امنیت روانی در روابط با همسر 30  
و حق اعتراض و طرح دعوا در مراجع قانونی در صورت سوء معاشرت همسر

- حق و مسئولیت رشد علمی، معنوی و اخلاقی با همکاری و حمایت اعضای خانواده 31

- حق و مسئولیت جهت انجام صله رحم 32

- حق باروری، بارداری، تنظیم و کنترل آن و بهره‌مندی از آموزش‌ها و امکانات 33  
مناسب در این زمینه

- حق برخورداری از حمایت‌های مادی و معنوی در ایام بارداری و شیردهی 34

- مسئولیت رعایت حقوق جنین بویژه محافظت از حیات و رشد آن 35

- حق و مسئولیت حضانت و تأمین امنیت روانی و عاطفی فرزندان و تربیت شایسته‌دینی 36  
و اخلاقی آنان

- حق برخورداری از حمایت و مشارکت همسر در تربیت فرزند 37

- حق برخورداری مادران از امنیت مادی و معنوی خصوصاً در ایام سالمندی و از کار 38  
افتادگی

- حق و مسئولیت زن نسبت به نگهداری و تأمین معاش والدین نیازمند در حد استطاعت 39  
او

فصل سوم: حقوق و مسئولیت‌های زنان در صورت انحلال خانواده

- حق جدایی از همسر در صورت عدم امکان سازش پس از مراجعته به دادگاه و ارائه 40  
دلایل موجه و مسئولیت رعایت قوانین طلاق

- حق برخورداری از فسخ نکاح در صورت تدبیس و عیوب مقرر و اخذ خسارت در تدبیس 41

- حق برخورداری زن از حقوق مادی خود هنگام انحلال خانواده و بهره‌مندی از رفتار 42  
نیکوی همسر هنگام جدایی

- حق و مسئولیت حضانت فرزند و لزوم برخورداری از حمایت مالی پدر و حق ملاقات با 43  
فرزند در صورت انقضایا اسقاط دوران حضانت

- حق بهره‌مندی زن از حقوق خویش در ایام عده و برخورداری از حق ازدواج پس از 44  
انقضای عده

- حق طرح دعوا در محاکم جهت ممانعت از ازدواج مجدد همسر در صورت عدم توانایی 45  
شوهر در تأمین نفقة و اجرای عدالت و سایر حقوق

- مسئولیت مدنی و کیفری پدر و مادر در قبال کوتاهی از محافظت کودک و مسئولیت 46  
والدین نسبت به ممانعت از بهره‌مندی فرزندان از ملاقات با آنان

بخش سوم: حقوق و مسئولیت‌های اجتماعی زنان

فصل اول: حقوق و مسئولیت‌های سلامت جسمی و روانی زنان

- حق برخورداری از سلامت جسمی و روانی در زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی با 47 توجه به ویژگی‌های زنان در مراحل مختلف زندگی و مسئولیت حفاظت از آن
- حق بهره‌مندی از بهداشت (محیط، کار و ...) و اطلاعات و آموزش‌های مورد نیاز 48
- حق مشارکت زنان در سیاستگذاری، قانونگذاری، مدیریت، اجرا و نظارت در زمینه 49 بهداشت و درمان، بویژه درخصوص زنان
- حق بهره‌مندی از برنامه‌ها و تسهیلات بهداشتی و درمانی مناسب جهت پیشگیری از 50 بیماری و درمان بیماری‌های جسمی و اختلالات روانی زنان
- حق زنان در انتخاب فرد و مرکز ارائه کننده خدمت در امر سلامت، بر اساس ضوابط 51 اسلامی و استانداردهای علمی و پزشکی و بهره‌مندی از اطلاعات مناسب و کافی برای انتخاب آگاهانه و بهینه آنان
- حق آگاهی و مشارکت زنان در تصمیم‌گیری‌های مربوط به کنترل باروری و تنظیم 52 خانواده
- حق دسترسی فراگیر و عادلانه به امکانات ورزشی و آموزشی در زمینه تربیت بدنی و 53 تفریحات سالم
- حق پرورش و شکوفایی استعدادهای ورزشی و حضور در میادین ورزشی در سطح ملی و 54 بین‌المللی مناسب با موازین اسلامی
- حق برخورداری از بهداشت باروری و بارداری، زایمان‌سالم، مراقبت‌های بهداشتی پس 55، از زایمان با استفاده از زنان متخصص‌پیشگیری و درمان بیماری‌های شایع زنان بیماری‌های مقاومتی و نازایی آنان
- حق برخورداری از خدمات مشاوره‌ای و آزمایش‌های پزشکی به منظور اطمینان از 56 سلامت کامل مرد در امر ازدواج و در حین ازدواج
- حق بهره‌مندی دختران بی‌سرپرست، زنان مطلقه، بیوه، سالخورده و خودسرپرست 57 نیازمند از بیمه‌های عمومی، خدمات مددکاری و بیمه‌های خاص بویژه در بخش بهداشت و درمان
- حق بهره‌مندی زنان و دختران آسیب‌دیده جسمی، ذهنی، روانی و در معرض آسیب از 58 امدادارسانی و توانبخشی مناسب
- حق بهره‌مندی از تغذیه سالم خصوصاً در دوران بارداری و شیردهی و وظیفه مراقبت از 59 کودک و تغذیه مناسب او، با اولویت استفاده از شیر مادر
- حق و تقدیم مصونیت از تعرض گفتاری و رفتاری دیگران و مسئولیت گفتار و رفتار خوبی همراه 60 فصل دوم: حقوق و مسئولیت‌های فرهنگی و معنوی زنان الف: فرهنگ عمومی
- حق و مسئولیت در کسب و افزایش آگاهی نسبت به شخصیت، حقوق و نقش خوبی در 60 عرصه‌های مختلف زندگی منطبق با آیین مقدس اسلام
- حق مصونیت از تعریف گفتاری و رفتاری دیگران و مسئولیت گفتار و رفتار خوبی همراه 61 با احترام نسبت به اعضای جامعه
- حق و مسئولیت برخورداری از امکان عمل به احکام اسلامی در پوشش اسلامی و 62 مسئولیت رعایت عفاف در جامعه
- حق و مسئولیت ارتقای بینش، منش و کنش دینی و انسانی و مصونیت از ناهنجاری‌های 63 فرهنگی و اخلاقی و رفع آنها
- حق شرکت در اجتماعات عبادی، فرهنگی و سیاسی 64
- حق تولید برنامه‌ها و کالاهای فرهنگی سالم و بهره‌مندی از آنها 65
- حق تشکیل و اداره مراکز و سازمان‌های فرهنگی- هنری توسط زنان به منظور تربیت 66 زنان متعهد و متخصص جهت توسعه فعالیت‌های فرهنگی آنان
- حق تبادل اطلاعات و ارتباطات فرهنگی سازنده در ابعاد ملی و بین‌المللی 67
- حق و مسئولیت زنان در ترویج معارف و فرهنگ اسلام و ارائه الگوی زن مسلمان در 68 سطح ملی و بین‌المللی
- حق و مسئولیت زنان در ایجاد همگرایی با رویکرد اخلاقی، دینی در مسائل زنان در 69 سطوح بین‌المللی
- حق مشارکت در سیاستگذاری، قانونگذاری، اجرا و نظارت در امور فرهنگی بویژه 70 درخصوص مسائل زنان
- حق و مسئولیت آگاهی و کسب مهارت‌های لازم در مدیریت خانه و خانواده، تربیت و 71

برورش فرزند و مقابله با آسیب‌های فرهنگی و اجتماعی

- حق بعره‌مندی از نظارت مستمر بر فعالیت‌های فرهنگی مرتبط با زنان به منظور حفظ 72 شخصیت، حرمت و کرامت انسانی زن در محصولات فرهنگی

- حق بعره‌مندی از مراکز فرهنگی ویژه بانوان با رعایت ضوابط اسلامی، با توجه به 73 خصوصیات روحی و جسمی آنان و با اولویت مناطق محروم

- حق برخورداری زنان آسیب دیده و آسیب پذیر اجتماعی از حمایت‌های مناسب به منظور 74 بهبود وضعیت فرهنگی خود و جامعه

- مسئولیت زنان در محافظت از استقلال فرهنگی، هويت اسلامی- ايراني و همبستگي ملي 75 در فعالite‌هاي فرهنگي- آموزشي

ب: آموزش

- حق سواد آموزي عمومي، ارتقاي آموزشى و برخورداري از امكانات آموزش و برورش 76 برای زنان

- حق تحصيل در آموزش عالي تا بالاترين سطح علمي 77

- حق كسب مهارت‌ها و آموزش‌های تخصصی بصورت کمی و كيفی تا بالاترين سطح 78

- حق برخورداري زنان و دختران مناطق محروم از حمایت‌های خاص در امر آموزش 79

- حق و مسئولیت در تدوين برنامه‌های درسی و متون آموزشی 80

- حق و مسئولیت در برخورداري از جايگاه شايسته و متناسب با نقش، شأن و منزلت 81 زنان در متون درسی و آموزشی

- حق مشاركت بانوان در سياستگذاري و تصميم‌گيري و مدیريت‌های آموزشی، علمي و 82 حضور فعال در مجتمع فرهنگی و علمي داخلی و بين المللی

- حق شناسايي، حمایت و بعره‌مندی از توانمندی‌های بانوان دارای استعدادهای 83 درخشان و مسئولیت آنها در تأمین نيازهای كشور

- حق بانوان معلوم جسمی و ذهنی نسبت به برخورداري از حمایت‌های لازم در زمينه 84 آموزش و پرورش، دستيابي به آموزش عالي و آموزش‌های فني و حرفه‌اي متناسب با استعداد و ميزان معلوليت آنان

ج: پژوهش

- حق پژوهش، تأليف، ترجمه و انتشار كتب، مقالات در نشريات عمومي و تخصصي با 85 رعایت صداقت، امانت و مصلحت جامعه

- حق برخورداري از حمایت‌های لازم نسبت به منابع و امكانات درخصوص تحقيق در 86 مسائل زنان و تربیت نیروي انسانی محقق و حق آگاهی از اطلاعات و نتایج تحقیقات در زمینه‌های مختلف

- حق بعره‌مندی از حمایت در آثار علمي- پژوهشی زنان و گسترش مراکز تحقيقاتی با 87 مدیريت زنان

- مسئولیت زنان پژوهشگر در ارائه ديدگاه و تبيين دستاوردهای مثبت ديني و ملي در 88 زمينه مسائل زنان به جهانيان

فصل سوم: حقوق و مسئولیت‌های اقتصادي زنان

الف: حقوق و مسئولیت‌های مالي در خانواده

- حق بعره‌مندی از نفقة در ازدواج دائم مطابق با شأن زن، توسيط شوهر يا توسيط پدر 89 و فرزند در صورت نياز زن و توانمندی آنان

- حق برخورداري از ماترك متوفى و وصايات مالي آن طبق قوانين اسلامي 90

- حق وقف، پذيرش وقف و رسيدگي به آن 91

- حق پذيرش وکالت يا وصايات در امور اقتصادي 92

- حق تعين مهريه و دريافت آن از همسر و هر گونه دخل و تصرف در آن 93

- حق برخورداري از مستمری در صورت فوت پدر، همسر و فرزند طبق قانون يا قرارداد 94

- حق برخورداري وراث قانوني از حقوق بازنیستگی زن کارمند متوفی 95

- حق پذيرش قيمومت مالي فرزندان و مسئوليت رعایت حقوق اقتصادي فرزند 96

- حق برخورداري زنان و دختران از حمایت‌های لازم در صورت فقر، طلاق، معلوليت 97 بي سرپرستي، بدسرپرستي و ايجاد امكانات جهت توانبخشی و خودکفائي آنها

- حق دريافت دستمزد از همسر در برابر انجام امور خانه‌داري در صورت تقاضا و حق 98 حمایت از تأثير کار زن در منزل بر اقتصاد خانواده و درآمد ملي

- ب: حقوق و مسؤولیت‌های اشتغال و مشارکت اقتصادی زنان
- حق مالکیت بر اموال و دارایی شخصی و بهره‌برداری از آنها با رعایت حدود شرعی و قانونی 99
- حق زنان در انعقاد قراردادها و ایقاعات 100
- حق اشتغال بعد از رسیدن به سن قانونی کار و آزادی انتخاب شغل و بکارگیری 101 سرمایه‌های فردی و مسئولیت رعایت قوانین اسلامی در کسب درآمد و نحوه مصرف آن
- حق بهره‌مندی زنان از اطلاعات، آموزش‌ها و کسب مهارت‌ها و امکانات کار جهت 102 اشتغال مناسب و حق برخورداری از حمایت در این امور برای زنان خودسرپرست (مستقل - غیروابسته) و سرپرست خانوار
- حق برخورداری زنان از مشاوره شغلی و کاریابی توسط بانوان 103
- حق برخورداری از مزد و مزایای برابر، در شرایط کار مساوی با مردان و سایر 104 زنان
- حق بهره‌مندی از امنیت شغلی، اخلاقی و اینمنی و مسئولیت رعایت عفاف در محیط 105 کار
- حق معافیت زنان از کار اجباری، خطرناک، سخت و زیان آور در محیط کار 106
- حق برخورداری از تسهیلات و ضوابط و قوانین مناسب با مسئولیت‌های خانوادگی 107 همسری - مادری) زنان در جذب، بکارگیری، ارتقاء و بازنیستگی آنان در زمان اشتغال
- حق برخورداری از تأمین اجتماعی و تسهیلات اقتصادی 108
- حق مشارکت زنان در سیاستگذاری‌های اقتصادی و ایجاد و اداره تشکل‌های اقتصادی 109 و عضویت در آنها
- حق و مسئولیت دریافت و پرداخت دیه و خسارات بر اساس قوانین و مقررات 110
- حق برخورداری از حمایت‌های قانونی مناسب و کارآمد برای ممانعت از بهره‌کشی و 111 تجارت و جلوگیری از بکارگیری زنان و دختران در مشاغل غیرقانونی و غیر مشروع
- فصل چهارم: حقوق و مسئولیت‌های سیاسی زنان
- الف: حقوق و مسئولیت‌های زنان در سیاست داخلی
- حق و مسئولیت کسب آگاهی و مشارکت و نقش‌آفرینی در تعیین مقدرات اساسی کشور 112
- جهت حفظ و تحکیم نظام اسلامی
- حق و مسئولیت مشارکت در امور جامعه و نظارت بر آن جهت هدایت جامعه بسوی 113 معنویت و فضایل اخلاقی و پیراستن آن از ناهمجاری‌های اخلاقی و رفتاری
- حق آزادی قلم، بیان، اجتماعات با رعایت موازین 114
- حق تأسیس احزاب و دیگر تشکل‌های سیاسی و فعالیت در آنها با رعایت حفظ استقلال 115 کشور، وحدت ملی و مصالح نظام اسلامی
- حق شرکت در انتخابات و انتخاب شدن در مجلس یا شوراهای مختلف، مشارکت در 116 برنامه‌ریزی‌های دولتی و تصدی مدیریت‌های عالی با رعایت موازین
- ب: حقوق و مسئولیت‌های زنان در سیاست بین‌المللی
- حق و مسئولیت آگاهی از رویدادها و مسائل سیاسی جهان، بویژه جهان اسلام 117
- حق توسعه ارتباط و تبادل اطلاعات سیاسی سازنده بین بانوان ایران و جهان با 118 رعایت مصالح ملی و ضوابط قانونی
- حق و مسئولیت حضور فعال و مؤثر در مجتمع اسلامی، منطقه‌ای و بین‌المللی 119 بویژه در زمینه مسائل مربوط به زنان با رعایت ضوابط قانونی
- مسئولیت تلاش جهت تقویت همبستگی در میان زنان مسلمان و حمایت از حقوق زنان و 120 کودکان محروم و مستضعف جهان
- حق برخورداری زنان پناهندۀ به جمهوری اسلامی ایران در تأمین امنیت، سلامت و 121 امکان بازگشت آنها به وطن خود
- حق برخورداری اتباع زن ایرانی از حمایت‌های دولت در برابر اتباع سایر کشورها 122 در حدود مقررات و معاهدات
- حق بهره‌مندی زنان ایرانی از حمایت‌های قانونی درخصوص ازدواج و تشکیل خانواده 123 با مردان غیر ایرانی با رعایت ضوابط
- ج: حقوق و مسئولیت‌های زنان در امور دفاعی - نظامی
- حق و مسئولیت زنان در دفاع مشروع از دین و کشور و نیز جان، مال و ناموس خود 124

## و دیگران

- حق و مسئولیت زنان در مشارکت و تلاش برای تأمین و تحکیم صلح عادلانه جهانی 125
- حق برخورداری زنان از حمایت‌های لازم به منظور حفظ تمامیت جسمانی و جلوگیری 126 از هتك حیثیت و ناموس زنان در دوران جنگ، اسارت و اشغال نظامی
- حق برخورداری از مصونیت خانه و خانواده از تهاجمات نظامی 127
- حق برخورداری خانواده‌های شهدا، جانبازان، رزمندگان و آزادگان از حمایت‌های 128 ویژه نظام اسلامی
- حق و مسئولیت مادران در نگهداری، تربیت و اولویت در قیوموت فرزندان در صورت 129 شهادت، اسارت و مفقودالاثر شدن همسر
- حق بهره‌مندی از آموزش و تصدی مشاغل انتظامی 130 فصل پنجم: حقوق و مسئولیت‌های قضایی زنان
- حق برخورداری زنان از آموزش‌های حقوقی 131
- حق برخورداری از تدبیر قانونی و حمایت قضایی به منظور پیشگیری از جرم، و ستم 132 به زنان در خانواده و جامعه و رفع آن
- حق برخورداری از محاکم خاص خانواده در جهت حفظ اسرار، ایجاد صلح و سازش در 133 خانواده و تسهیل در حل و فصل اختلافات
- حق دسترسی زنان به نیروی انتظامی و ضابطین دادگستری زن در صورت تعرض 134- بزه‌دیدگی، اتهام و ارتکاب جرم
- حق زنان در تصدی مشاغل حقوقی و قضایی مطابق قانون 135
- حق اقامه دعوا و دفاع در نزد محاکم دادگستری و سایر مراجع قانونی 136
- حق استفاده از وکیل و مشاور حقوقی در دادگاه و یا سایر مراجع قانونی 137
- حق برخورداری از حمایت‌های همه جانبه دستگاه قضایی با عوامل زمینه‌ساز جرائم 138 علیه زنان و ارتکاب جرائم توسط زنان
- حق مصونیت زنان متهمن از هتك حرمت، اهانت و محرومیت‌های فردی و اجتماعی فراتر 139 از مجازات قانونی
- حق زنان در معافیت از مجازات در صورت وجود عوامل رافع مسئولیت کیفری 140
- حق اعاده حیثیت زنان در اثر تقصیر، اشتباہ قضی در موضوع حکم یا در تطبیق حکم 141 بر مورد خاص و جبران خسارت مادی و معنوی از آنها
- حق برخورداری از تخفیف قانونی از نظر میزان مجازات و یا معافیت از آن و یا 142 نحوه اجرا، در صورت ندامت و اثبات توبه زنان بزه‌کار در زمان بارداری، شیردهی و بیماری
- حق زنان در ملاقات والدین، فرزندان و همسر در دوران حبس طبق قوانین کشور 143
- حق زنان در برخورداری از امکانات مناسب بهداشتی، فرهنگی، آموزشی و تربیتی در 144 زندان‌ها جهت اصلاح و بازگشت به زندگی سالم اجتماعی
- حق دختران در برخورداری از کانون‌های اصلاح و تربیت باشرایط مناسب 145
- حق زنان در رسیدگی به شکایات از آیین‌نامه‌های دولتی، مأمورین قضایی و یا 146 واحدهای دولتی جهت احقيق حقوق خود
- حق و مسئولیت شهادت در دادگاه مطابق با موازین شرعی و قانونی 147
- حق برخورداری از حمایت‌های قضایی از سوی مدعی‌العموم علیه ولی و سرپرست قانونی 148 فاقد صلاحیت و دیگر متجاوزان به حقوق آنان

.. ان الحكم الاَّللّهُ، يوسف 40، انعام [1][1]

.. فطرت الله التي فطر الناس عليها، روم [2][3]

.. و ما خلقتن الجن و الانس الاَّ ليعبدون، ذاريات 56 - الذى خلق الموت و الحياة[3][3] ليلوكم ايكم احسن عملا، ملك 2

.. الف) تکوینی طبیعی: سخر لكم ما فی السموات و الارض، حاثیه [4][3]

ب) تکوینی معنوی: جعل لكم السمع والابصار والافئدة، نحل 78 - و نفس و ماسوبيها

فاللهما فجورها و تقويها، شمس 7 و 8 - علم الانسان ما لم يعلم، علق 5

.. ان المسلمين والمسلمات والمؤمنين والمؤمنات والقانتين والقانتات و[5][3]

الصادقين والصادقات والصابرين والصابرات والخاشعين والخاشبات و المتصدقين

والمحظيات والصائمات والحافظات والذاكرين اللهم ادع الله لهم مغفرة واجراً عظيماً، احزاب 35 - من عمل صالحًا من ذكر أو أشيء، وهو مؤمن، فلنجسنه حبوة طيبة، نجا . 97

- ضرب الله مثلًا للذين آمنوا امرأة فرعون... و مريم ابنت عمران، تحريرم 11 و [6][][].  
رَبَّنَا هُبَّ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَ ذَرِيَّاتِنَا قَرْةً أَعْيُنٍ وَ اجْعَلْنَا لِلْمُتَقِّينَ إِمَامًا، فرقان - 12

فمن يعمل مثقال ذرة خيراً يره و من يعمل مثقال ذرة شرّاً يره، زلزال 7 و 8-[[7]]  
هل يستوى الذين يعلمون و الذين لا يعلمون، زمر 9-[[8]]  
يا أيها الناس انا خلقناكم من ذكر و انثى و جعلناكم شعوباً و قبائل لتعارفوا-[[9]]  
ان اك مكم عند الله اتقىكم، حجات 13

فَضْلُ اللَّهِ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا، نِسَاءٌ 95-[[10]]  
إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ، نَحْلٌ 90-[[11]]